

Конспект за държавен изпит по Икономика в РУ "А. Кънчев"

Въпроси от раздел А – Обща теория на икономиката

1. Фундаментална икономическа теория

Обект и клонове на икономическата наука. Определение и функции на общата икономическа теория. Основни въпроси пред всяка икономика

2. Еволюция на общата икономическа теория

Стопанско-исторически предпоставки - обща характеристика на икономическото развитие на света от началото на XVI в. до индустриалния преврат. Основни школи: меркантилизъм, класическа, физиократи - обща характеристика, обединяваща идея (теория) и главни представители.

3. Еволюция на общата икономическа теория

Стопанско-исторически предпоставки - обща характеристика на икономическото развитие на света от индустриалния преврат до 70-те години на XIX в. Основни школи: класическа, историческа, марксистическа обща характеристика, обединяваща идея (теория) и главни представители.

4. Еволюция на общата икономическа теория

Стопанско-исторически предпоставки - обща характеристика на икономическото развитие на света от 70-те години на XIX в. до ПСВ. Основни школи: субективна, институционализъм - обща характеристика, обединяваща идея (теория) и главни представители.

5. Еволюция на общата икономическа теория

Стопанско-исторически предпоставки - обща характеристика на икономическото развитие на света между двете световни войни. Основни школи: кейнсианство, неолиберализъм - обща характеристика, обединяваща идея (теория) и главни представители.

6. Пазарен механизъм

Основни типове организация на икономиката. Същност и основни категории на пазара. Пазарно търсене. Пазарно предлагане. Пазарно равновесие.

7. Обществен сектор и данъчна система

Същност и необходимост от обществения сектор. Сравнение между пазарния и обществения сектор. Необходимост от данъчна система. Същност на данъчната система. Ефективност и справедливост на данъчната система.

8. Търсене и предлагане на индивидуалните пазари

Индивидуалните пазари и понятието еластичност. Еластичност на търсенето спрямо цената и дохода. Еластичност на предлагането спрямо цената и дохода. Кръстосана еластичност. Видове пазарно равновесие

9. Потребителското търсене и потребителско поведение

Общи понятия, свързани с потребителското търсене. Обекти на избора и бюджетно ограничение. Вкусове на потребителя. Модел на избора. Ефект на заместването и ефект на дохода.

10. Организация, цели и поведение на фирмите

Фирмена организация. Видове фирми. Цели на фирмата. Печалба и нейното максимизиране.

11. Производствен процес

Фактори на производството и производствена функция. Производството в краткосрочен времеви план. Производството в дългосрочен времеви план.

12. Разходи на фирмата

Видове производствени разходи. Минимизиране на разходите в краткосрочен и дългосрочен времеви план. Връзка на разходите в краткосрочен и дългосрочен времеви план. Производството и разходите в дългосрочен времеви план.

13. Съвършената конкуренция и предлагането

Предлагане на фирмата при съвършена конкуренция в краткосрочен времеви план. Фирмено предлагане при съвършена конкуренция в дългосрочен времеви план.

14. Несъвършената конкуренция и предлагането

Същност и форми на несъвършената конкуренция. Монопол и олигопол. Монополно предлагане. Монополистическа конкуренция. Антимонополно законодателство.

15. Пазар на труда

Особености на ценообразуването на производствените фактори. Търсене на труд. Предлагане на труд. Трудовият пазар при съвършена конкуренция. Пазарът на труда при несъвършена конкуренция.

16. Пазар на капитала

Особености на ценообразуването на производствените фактори. Форми на съществуване на капитала. Търсене и предлагане на заеман капитал. Търсене и предлагане на инвестиции. Предприемаческа дейност и печалба.

17. Пазар на земята

Особености на ценообразуването на производствените фактори. Търсене на земя. Предлагане на земя. Пазар на земята и рента. Видове рента.

18. Разпределение на доходите и богатството

Разпределителни и преразпределителни процеси. Същност на неравенството и проблемите, които поражда. Измерване на неравенството. Необходимост от социална политика и нейните елементи.

19. Общо пазарно равновесие

Общо пазарно равновесие- същност, характеристика и особености. Пазарни дефекти.

20. Измерване на макроикономическата активност

Макроикономически кръгооборот. Брутен вътрешен продукт (БВП) - определение и подходи за измерване. Проблемите на БВП като измерител. Значение на БВП. Други индикатори на икономическата активност.

21. Икономически растеж

Дефиниране на икономическия растеж. Видове икономически растеж. Измерване на икономическия растеж. Обяснения на икономическия растеж. Теории за икономическия растеж.

22. Стопански цикъл

Определение и история. Части и фази на цикъла. Хипотетичен и реален стопански цикъл. Видове цикли. Причини за цикличното развитие.

23. Заетост и безработица

Основни понятия, свързани със заетостта. Пресмятане на безработните. Форми на безработицата. Естествена норма на безработица. Концепцията за пълна заетост.

24. Инфлация

Определение. Измерване на инфлацията. Последници от инфлацията. Причини за инфлацията. Инфлация и икономически растеж. Кривата на Филипс и нейната модификация.

25. Макроикономическо равновесие

Съвкупно търсене и фактори, които го определят. Съвкупно предлагане-определение и видове. Фактори, определящи съвкупното предлагане. Макроикономическо равновесие.

26. Кейнсиански модел

Възникване на кейнсианството. Концепцията за агрегатното търсене и предлагане. Компоненти на съвкупното търсене - консумация, инвестиции, държавни разходи и

нетен експорт. Мултипликатор и акселератор. Принципни постановки на съвременните кейнсианци.

27. Монетаризъм

Обща характеристика на съвременните неоконсервативни възгледи. Монетаризъм - обща характеристика. Домонетаристки и монетаристки възгледи за парите. Базисни постановки на монетаризма.

28. Парична политика

Банкова система - обща характеристика. Роля и място на централната банка. Същност и функциониране на паричния пазар. Депозитна мултипликация. Монетарна политика - инструменти, механизъм на действие и видове. Паричен съвет - обща характеристика.

29. Фискална политика

Основни понятия, свързани с фискалната политика. Модели на обществените финанси - Фискалната политика и агрегатното търсене. Рестриктивна и експанзионистична фискална политика. Фискалната политика и агрегатното предлагане. Фискалната политика в нейната цялост. Ограничения пред фискалната политика

30. Външна търговия и външноикономическа политика

Същност и необходимост от външноикономическа политика. Причини и изгода от външната търговия. Външнотърговски ограничения- обща характеристика

31. Международен финансов пазар

Международен валутен пазар - обща характеристика. Търсене и предлагане на валута. Равновесие на валутния пазар и неговото нарушаване. Фиксиран курс и ролята на централната банка. Международно движение на капитала – същност и форми. Транснационални корпорации.

32. Платежен баланс и неговото регулиране

Определение, форма и съдържание на платежния баланс. Уравновесяване на платежния баланс - обща характеристика

33. Икономическо развитие на света след ВСВ

Обща характеристика, особености по групи страни. Промените след 1989 г. Икономическа глобализация и регионализация. Критика на съвременната икономическа теория - основни направления на критиката - радикална политическа икономия, неоинституционализъм, теория за обществения избор и др.

ЛИТЕРАТУРА

Основна

1. Беров, Л. Стопанска история. София., 1999.
2. Беярова, К., Б. Велев, И. Пипев, Икономически теории. С. , 2005
3. Иванова В, Сотирова Е. – Световна икономика, изд. „Тракия-М”, С.2009.
4. Минчев, Д. Световна икономика. Русе, 2002.
5. Минчев, Д., Е. Трифонов, Л. Доганова, Икономика. Русе, 2006.
6. Минчев, Д., Л. Златев. Стопанска история. Русе, 2000.
7. Миркович, К., Микроикономикс, Второ издание, С., ”Тракия-М”, 2003;
8. Миркович, К., Макроикономикс, изд. “Тракия-М”, 2001 г.;
9. Спасов, Т. и др. Микроикономика.София, УИ Стопанство С. 2011
10. Спасов, Т. и др. Макроикономика.София, УИ Стопанство С. 2010
11. Статев, С., Пиримова, В., Илиев, П. и др. Икономика и публичен сектор. София, 2007.
12. Статев, С., П. Илиев. Макроикономика. София. 2007.
13. Трифонов, Е. Поглед върху развитието на икономическите теории. Русе. 2004

Допълнителна

1. Бакстър, Р., Г. Банък, Е. Дейвис. Световен речник по икономикс. Бургас, 1992.
2. Krugman, P. M. Obstfeld, International Economics, 8 Ed., Pearson, 2009.
3. Samuelson Paul, W. Nordhaus. Economics. 14 th ed. , 1992
4. Salvatore, D. International Economics, 9ed., John Wiley & Sons Inc., 2007

Въпроси от раздел Б – Финанси

1. **Финансите – технология за управление на парите и богатството.** Финансите като инструмент за разпределение на обществения продукт. Управление на излишъците и недостига на пари. Финансово спестяване. Форми на богатството.

2. **Пари.**

Функции на парите. Времева стойност на парите. Сегашна и бъдеща стойност на обикновен анюитет. Сегашна и бъдеща стойност на дължим анюитет. Лихва и лихвен процент.

3. **Баланс и финансова структура на фирмата.**

Технология на отразяване на капиталите и инвестициите в баланса. Финансов синтез на счетоводния баланс. Оптимизация на финансовата структура на фирмата.

4. **Финансов анализ на фирмата.**

Методи на финансов анализ. Анализ на ликвидността. Анализ на платежоспособността. Анализ на финансовата независимост. Анализ на паричните потоци.

5. **Инвестиционни решения в реални активи.**

Характеристика на инвестиционните проекти. Видове инвестиционни проекти. Методи за оценка на инвестиционните проекти. Статистически измерители на проектния риск.

6. **Финансови пазари и краткосрочни финансови инструменти.**

Функции на финансовите пазари. Класификация на финансовите пазари. Държавни ценни книжа. Оборотни депозитни сертификати. Търговски полици. Финансови фючърси.

7. **Дългосрочни инвестиционни инструменти.**

Акции. Видове акции. Определяне цената на акциите. Облигации. Определяне цената на облигациите. Изчисляване на доходност до падеж.

8. **Място и роля на централната банка във финансовата система.**

Възникване и развитие на централните банки. Инструменти на парична политика. Европейска централна банка. Цели на ЕЦБ. Федерален резерв.

9. **Търговско банкерство.**

Принципи на банковото кредитиране. Видове кредити. Етапи на кредитния процес

10. **Теоретични основи на данъка.**

Същност и елементи на данъка. Фази на определяне на данъка. Цели на данъчното облагане. Данък върху доходите на физическите лица. Корпоративно подоходно облагане.

11. **Държавни приходи и разходи.**

Теоретични основи на държавните приходи. Методи и форми за акумулиране на държавните приходи. Държавни заеми. Национален доход и национално богатство. Характеристика на държавните разходи.

12. **Държавен бюджет.**

Характеристика на държавния бюджет. Принципи при съставяне на бюджета. Бюджетен дефицит и държавен дълг. Технически измерения на бюджета на Република България

ЛИТЕРАТУРА

Основна литература:

1. Адамов, В., Р. Лилова. Публични финанси. 2006.
2. Адамов, В. и колектив. Финанси. В. Търново, 2012.
3. Адамов, В. Финанси на фирмата. В. Търново, 2012.
4. Боди, З., А. Кейн, А. Маркърс. Инвестиции. София, 2000.
5. Мишкин, Ф. Теория на парите, банковото дело и финансовите пазари. София, 1995.
6. Трифонов, Т. Финансово-инвестиционен и счетоводен анализ на корпоративния капитал. Част 2, София, 2002 .

Допълнителна литература:

1. Шарп, У., Гордон Дж. Александер, Джеффри В. Бэйли. Инвестиции. Москва, 2003.
2. Cooley, Ph. and R. Peiton. Business Financial management. Chicago, 1988.
3. Fabozzi, F., Investment Management. Prentice Hall International 1995.
4. Manes, T. Introduction to Corporate Finance. New York, 1988.
5. Mayers, T. R. Basic Financial Formulae. (
6. Miller, R. and R. Pulsinelli. Modern Money and Banking. New York, 1989.
7. Rose, P.S.. "The Financial System in the Economy, second edition. Business Publications, Inc., Plano. ISBN 1-55623-007-4.
8. Sharpe, W. and Al. Cordon. Investment. New Jersey, 1990.

Въпроси от раздел В – счетоводство

1. Международни и национални счетоводни стандарти

Същност на стандартите. Структура на Международните счетоводни стандарти (МСС) и на Националните счетоводни стандарти (НСС). Обхват на МСС и НСС.

2. Нормативни актове в областта на счетоводството и одита

Нормативна база на счетоводството и одита. Същност и съдържание на Закона за счетоводството. Съдържание на други нормативни актове в областта на счетоводството и одита.

3. Капитал на предприятието

Същност на капитала. Класификация на капитала. Счетоводно отчитане на стопанските операции, свързани със собствения и привлечения капитал.

4. Разходи на предприятието

Същност на разходите. Класификация на разходите. Счетоводно отчитане на разходите по икономически елементи. Счетоводно отчитане на разходите по направления. Приключване на сметките за разходите. Влияние на разходите върху финансовия резултат.

5. Себестойност на продукцията и услугите

Същност на себестойността. Видове себестойност. Калкулиране на фактическата себестойност. Методи за калкулиране.

6. Амортизация на амортизируемите активи

Същност и функции на амортизацията. Счетоводно отчитане на разходите за амортизации. Методи за амортизиране. Същност и видове амортизационна политика. Значение на амортизационната политика.

7. Приходи на предприятието

Същност на приходите. Видове приходи. Счетоводно отчитане на приходите по видове и дейности. Приключване на сметките за приходите. Влияние на приходите върху финансовия резултат.

8. Финансови резултати на предприятието

Същност на финансовия резултат. Видове финансови резултати. Методи при формиране на финансовия резултат. Установяване на финансовия резултат за текущата година. Отчитане на данъчните задължения към бюджета, свързани с финансовия резултат.

9. Годишно счетоводно приключване и годишни финансови отчети

Същност на годишното счетоводно приключване. Задачи и организация на годишното приключване. Компоненти и елементи на годишното счетоводно приключване. Съдържание и качествени характеристики на годишния финансов отчет. Изисквания за изготвянето, представянето, проверката, заверката и публикуването на финансовите отчети.

10. Счетоводна политика на предприятието

Същност и видове счетоводна политика. Елементи на счетоводната политика. Принципи и изисквания при разработване на счетоводната политика. Оповестяване и представяне на счетоводната политика.

ЛИТЕРАТУРА

Основна

1. Б о ж к о в, В., Велчева Й., Димитрова И., Теория на счетоводството - Русе: РУ "А. Кънчев", РИТТ Силистра, 2007.
2. Б о ж к о в, В., Велчева Й., Димитрова И., Счетоводство на предприятието - Русе: РУ "А. Кънчев", РИТТ Силистра, 2009.
3. Д у р и н, Ст., Дурина Д., Счетоводство на предприятието – София: ФорКом, 2013.
4. Д у ш а н о в, И., Димитров М., Курс по счетоводство на предприятието – София: Ромина, 2011.
5. П е р г е л о в, К., Счетоводство и анализ на баланса – София: ИК „Ц. Церковски“, 2004.
6. П е т р о в а, Сл., Илиев Г., Божков В., Счетоводство на предприятието – София: ГорексПрес, 2010.

Допълнителна

1. Д и м и т р о в а, И., Ръководство за упражнения по обща теория на счетоводството - Русе: РУ "А. Кънчев", РИТТ Силистра, 2011.
2. Д и м и т р о в а, И., Ръководство за упражнения по счетоводство на предприятието - Русе: РУ "А. Кънчев", РИТТ Силистра, 2011.
3. П е р г е л о в, К., Счетоводството – исторически продукт на богато емпирично и теоретично знание, С., 2005.
4. Закон за счетоводството, ДВ бр.106/12.12.2008 г.
5. НСФОМСП, ДВ, бр.30/07.04.2005, изм. ДВ бр.86/26.10.2007 г.
6. Общи положения за изготвянето и представянето на финансови отчети. Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), 2005, част I, С., Сиела, 2006, с.32-62.
7. Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), 2005, част I, С., Сиела, 2006, с. 38-62.

8. Примерен национален сметкоплан, приет от националния съвет по счетоводство на основание § 8(2) от Закона за счетоводството на 13 юни 2002 г.

Приет на катедрено заседание с протокол 03/07.11.2013 г.

Р-Л КАТЕДРА:

/доц. д.ик.н.Д. Минчев/

СЪГЛАСУВАЛ,

ДЕКАН ФБМ

/доц. д-р Е. Трифонов/

м. ноември 2013г.